

KARTY RIZIKOVÝCH SITUACÍ LAGRIS

MŠ a 1.- 2. třída ZŠ

TL 03000213 Analýza a podpora rozvoje kompetencí dětí
v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví

Obsah

METODICKÉ POKYNY	1
KONTAKT S RIZIKOVÝMI PŘEDMĚTY: NEZNÁMÝ OBSAH LAHVÍ.....	2
KONTAKT S RIZIKOVÝMI PŘEDMĚTY: KRABICE S LÉKY	4
KONTAKT S RIZIKOVÝMI PŘEDMĚTY: CHEMIKÁLIE V DOMÁCNOSTI, DÍLNĚ NEBO NA CHATĚ	6
KONTAKT S RIZIKOVÝMI PŘEDMĚTY: SBÍRÁNÍ PLODŮ V PŘÍRODĚ	8
KONTAKT S RIZIKOVÝMI PŘEDMĚTY: MALÉ PŘEDMĚTY	10
KONTAKT SE ZVÍŘATY: BODAVÝ HMYZ A JEDOVATÁ ZVÍŘATA	12
KONTAKT SE ZVÍŘATY: KONTAKT SE PSY	14
KONTAKT S RIZIKOVÝMI OSOBAMI: POZOROVÁNÍ CIZÍM MUŽEM, NABÍDKA SLADKOSTÍ.....	16
KONTAKT S RIZIKOVÝMI OSOBAMI: LÁKÁNÍ DO AUTA / ÚNOS	18
KONTAKT S RIZIKOVÝMI OSOBAMI: OSOBY ZJIŠŤUJÍCÍ OSOBNÍ ÚDAJE OD DĚTÍ	20
PSYCHOHYGIENA PŘI POUŽÍVÁNÍ ELEKTRONIKY: TABLET – HRY A INTERNET	22
RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ V KYBERPROSTORU: SDÍLENÍ FOTOGRAFIÍ A VIDEÍ	24
ODPOVĚDNOST DOSPĚLÉHO A ODPOVĚDNOST DÍTĚTE V RIZIKOVÝCH SITUACÍCH	26
RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ CYKLISTY: OHROŽENÍ SEBE	28
RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ CYKLISTY: OHROŽENÍ OSTATNÍCH	30
OCHRANNÉ PRVKY PŘI SPORTECH: KOLO, KOLOBĚŽKA A DALŠÍ	32
OCHRANNÉ PRVKY PŘI SPORTECH: VODNÍ SPORTY	34
OCHRANNÉ PRVKY PŘI SPORTECH: ZIMNÍ SPORTY	36
OCHRANNÉ PRVKY PŘI SPORTECH: ŠERM.....	38
RIZIKOVÉ SITUACE V DOMÁCÍM PROSTŘEDÍ: OTEVŘENÝ OHEŇ V DOMÁCNOSTI	40
RIZIKOVÉ SITUACE V DOMÁCÍM PROSTŘEDÍ: RIZIKO PÁDU	42
RIZIKOVÉ SITUACE V DOMÁCÍM PROSTŘEDÍ: RIZIKO OPAŘENÍ A POPÁLENÍ	44

PEDAGOGICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

ZUBOZ
ZNALECKÝ ÚSTAV BEZPEČNOSTI
A OCHRANY ZDRAVÍ, z.ú.

Karty rizikových situací Lagris byly vytvořeny s podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu ÉTA.

„Toto dílo podléhá licenci
[Creative Commons BY 4.0 International.](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)“

Metodické pokyny

Vážené učitelky, vážení učitelé,

Karty rizikových situací jsou součástí souboru edukačních materiálů vytvořených v projektu Lagris, který se zaměřil na analýzu a podporu kompetencí dětí a žáků v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví. Karty rizikových situací mohou být využity samostatně pro práci s určitým tématem ochrany zdraví dětí a žáků – v návaznosti na konkrétní vzniklé rizikové situace, s nimiž se při vzdělávání setkáváme nebo na které chceme děti a žáky připravit. Edukační materiály Lagris můžeme využít také v rámci projektového vzdělávání.

V **mateřské škole** se dílčí témata mohou stát východiskem **projektu či tematického celku** pokrývajícího delší časové období (např. Já jako malý bezpečnostní technik – učím se pečovat o své zdraví, bezpečnost svou i ostatních). Děti se s tématem bezpečnosti setkávají každý den v různých oblastech, v rodině i mateřské škole. Přes své starší sourozence či kamarády mnohdy potkávají i témata a rizika, která jsou v jejich věku ještě velmi těžká, kterým nerozumí, ale s nimiž se potřebují adekvátně vyrovnat. Karty proto můžeme využít pro práci s mladšími i staršími dětmi a přirozeně pracovat s věkově heterogenními skupinami v MŠ. Děti mohou výsledky své práce představit ostatním skupinám v rámci jedné třídy nebo dalším třídám v MŠ. Projekt můžeme realizovat i jen s menší skupinou dětí ve třídě MŠ a jejich práci využít pro učení ostatních dětí, pro které dané téma nebylo právě aktuální.

V **první třídě základní školy** můžeme s kartami a dalšími edukačními materiály Lagris pracovat v rámci prvouky. Protože děti přicházejí do školy s velmi rozdílnými kompetencemi, řešíme téma bezpečnosti a ochrany zdraví také při přípravě na pobyt v přírodě či školní výlety a i k tomu lze karty velmi dobře využít. Primárně jsou edukační materiály Lagris navrženy pro projektovou výuku a projektové dny na 1. stupni ZŠ. Karty jsou k dispozici pro mladší (1–2. třída ZŠ) a starší žáky (3.–5. třída ZŠ). Pokrývají shodná témata v obou věkových skupinách, a proto je možné ve třídách pracovat na podobné tematické a následně vytvořit ve škole příležitosti pro vrstevnické učení. Jako příklad pro učitele, jak takovou výuku realizovat, slouží Cykly Lagris. Cykly Lagris pokrývají vybraná témata a jsou vhodné pro projektové dny, neboť mezipředmětově integrují vzdělávací obsahy a konkrétní témata ochrany zdraví a bezpečnosti rozpracovávají pro 1., 3. a 5. třídu ZŠ. Takovou projektovou práci je možné využít také pro spolupráci MŠ a ZŠ a podporu přechodu dětí do 1. třídy.

V **rodině** se děti učí základům ochrany svého zdraví každý den. Karty Lagris mohou pomoci také rodičům mluvit s dětmi o bezpečnosti tak, aby děti mohly porozumět nebezpečím a rizikovým situacím, které je každý den obklopují. Společné hledání toho, jak „udělat náš domov bezpečný“ může být obohacující aktivitou posilující vztahy v rodině. Velký potenciál však má spolupráce rodiny a školy na projektech k tématu bezpečnosti – protože odpovědně se učí jednat děti a žáci, ale také my dospělí.

Děti ve starším předškolním věku a první třídě základní školy se již většinou orientují v základech ochrany svého zdraví. Zdraví chápeme v holistickém pojetí – tedy zdraví fyzické, psychické, emoční i sociální. V pedagogické práci proto vycházíme ze zkušeností dětí, které chceme spolu s nimi reflektovat a hledat otázky, kterým se společně budeme věnovat, a problémy, které potřebujeme řešit. Zvláště v oblasti ochrany zdraví a bezpečnosti chceme vést děti k uvědomění toho, že jsou to primárně ony samy, kdo se potřebují učit nést odpovědnost za své chování a pečovat o své zdraví a bezpečnost. Děti potřebují oporu učitele, ten však chce být pro ně především facilitátorem, pomocníkem na jejich cestě k poznávání. Děti chceme podporovat tak, aby se učily nést zodpovědnost k sobě i druhým, byly sebevědomé, ale současně si uvědomovaly hranice svých možností a oblastí, v nichž se ještě potřebují dále rozvíjet.

Právě v oblasti zdraví a bezpečnosti se snažíme, aby se děti učily reflektovat své chování (vlastní i druhých), aby se učily formulovat otázky, strategie k jejich řešení a ve spolupráci s ostatními v malých skupinách samostatně řešily rizikové situace a formulovaly vhodné podoby reakcí. Z tohoto důvodu můžeme využít karty jako:

- Východisko tématu – vizualizace problému, který budou děti/žáci společně dále řešit ve skupinách a následně v reflexi skupinové práce formulovat souhrn řešení. K tomu mohou sloužit i otázky pod obrázky.
- Podklad pro skupinovou či individuální práci – karty pokrývají vždy více témat z jedné oblasti (např. kontakt s rizikovými osobami, prostředím, zvířaty apod.). Starší předškolní děti a žáci prvních tříd ZŠ tak mohou ve více skupinách paralelně řešit rozdílné situace a následně v reflexi porovnat a shrnout své návrhy.
- Podklad pro reflexi – na lícové straně karet jsou v jazyce dětí shrnuty informace k dané tematické oblasti. Učitelům slouží jako usnadnění komunikace témat, která jsou obsahově složitá, ale s nimiž se děti a žáci potřebují setkat, aby dokázali čelit rizikům v současné společnosti.

Věříme, že edukační materiály Lagris podpoří rozvoj kompetencí dětí a žáků v oblasti ochrany jejich zdraví a bezpečnosti. Umožní nám spolupráci mezi rodinou, MŠ a ZŠ, mezi jednotlivými třídami i učiteli a poskytnou potřebné informace i náměty pro pedagogickou práci.

TECHNICKÝ POKYN PRO TISK KARET RIZIK:

Karty rizikových situací pro MŠ a 1. třídu doporučujeme tisknout oboustranně.